

kártékony és pusztító. Testi élet és testi halál, mely kettő a koituszban oly titokzatos mélyen függ össze [...], így oszlanak szét a nőre, mint anyára és mint prostituáltra. [...]

(Otto Weininger: Nem és jellem. Elvi tanulmány. Ford. Gábor Andor. Budapest, Dick Manó kiadása, 1913. 253–254., 255–257., 258–259., 260–261., 270–271., 275., 280., 281–282.)

A női szépség esztétikája

RÓZSA MIKLÓS¹³

[...] A háború előtti asszony valóságos RABSZOLGÁJA LETT A DIVATNAK. A baj csak az volt, hogy ebben a rabszolgaságban ő unatkozott legjobban. CSAK A TESTÉVEL TÖRÖDVE, A FÉRFIAK IS KEZDTÉK ELFELEDNI, HOGY AZ ASSZONYNAK LELKE IS VAN s a modern asszony egyszerre csak arra a szomorú tapasztalatra ébredt, hogy ő éppen csak egy szép akt, mely körülhordozza a mindenkori divat legújabb kreációit. És elkezdett panaszkodni, hogy a férfiak önzők, érzékiek stb. Szóval, hogy őt a férfiak – s elsősorban persze a profán férjek – „meg nem értik.”

Istenem! A meg nem értett asszony!...

¹³ Művészeti író, újságíró, galériatulajdonos, műkereskedő (1873–1947). Nevét ma már kevesen ismerik, pedig több évtizeden keresztül roppant befolyásos és ismert alakja volt a magyar irodalmi és művészeti közéletnek. Könyvárus tanonc-sorból emelkedett ki, később együtt újságíróskodott Ady Endrével, Babits Mihállyal, Bródy Sándorral, Vészi Józseffel stb. Pályája jellegzetes századfordulós életsors: a nagyon fiatalon és szegényen a fővárosba érkező zsidó fiú előbb az irodalom, az újságírás kialakulóban levő piacán próbált helyet találni. Az 1900-as évek közepétől mindinkább a képzőművészeti élet felé fordult, s életét tette föl arra, hogy minél nagyobb közönséggel ismertesse meg és támogattassa (vetesse meg) a kortárs progresszív képzőművészeti törekvésű alkotókat és alkotásokat. 1909–1914-ig működtette az általa igazgatott Művészházat, mely a kortárs művek alkotóinak munkáit mutatta be és árulta.

Ifjuságunk naív hite, a tegnapi irodalom örök motívuma – Flaubert-től Ibsenen keresztül Gabriele Reuterig!¹⁴ [...]

Oh, Nietzsche, aki úgy megkötyagosítottad ezeket a kis tyúkagyvelőket a te, csupán férfiaknak való individualizmusoddal, ha tudtad volna, hogy a „magunkat kiélni” büszke elve mivé lesz ez asszonyok kezében! Hogy hálósobák ajtajára kerül, invitáló cégérül, amit te a szellem birodalmának gigászi kapuja fölé tervezted mementóul! Hogy örök állatvá züll, amit te örök emberinek prédikáltál! Hogy hisztériás magánnyá torzul, amit te büszke zárkózottságnak képzted és mérhetetlen arcátlansággá, amit te az emberebb ember egyéniségeül konstruáltál! Oh, Nietzsche, ha ismerted volna a meg nem értett asszonyt! [...]

Freud tanár úr, csak hódolat illeti meg önt, nem bírál. Ön kitalálta a lelki gyónást, mellyel mi: szegény, sötétségben tévelygők, megkaphatjuk a kulcsát a titokzatos női léleknek, mikor reáborul a misztikum felhője. Ön e feneketlenül sötét mélységekben is meglátta, hogy a mélység mélyén ilyenkor mindig az elnyomott, a félreszorított erotikum tüze lobog. Csak az erotikumé, mindig csak az erotikumé. [...]

(Budapest, é. n. 12., 15., 17.)

A nemi élet eltévelyedései

DR. RICHARD VON KRAFFT-EBING

A „kettős morál”, hogy a férfi házasságtörése úgyszólván megengedett, a nőé viszont tilos, még egy más okból sem tartható fenn. Nem szabad ugyanis elfelejtenünk, hogy a nemi aktus a nő számára sokkal súlyosabb következményekkel jár, mint a férfi számára. [...]

[...] Mikor a háború utáni politikai forradalmakkal az erkölcsi fogalmak ártértékelése is elkezdődött nemi téren úgy, mint minden más téren, az európai emberiség erre sem felkészült, sem érett nem volt. Így történt

¹⁴ Azaz Gabriele Reuter (1859–1941), a húszas évek népszerű lektúrszerzője.